

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้แนวคิดเรื่องสถาบันองค์กรผู้ผลิตสื่อสารมวลชน แนวคิดเรื่องการจัดรายการวิทยุแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบรายการเพลงและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกและการจัดวางเพลงรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการศึกษาโดยในการศึกษาวิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลเป็นหลักคือกลุ่มผู้บริหาร ผู้ผลิตรายการวิทยุ และนักจัดรายการวิทยุของสถานีกลุ่มตัวอย่าง ของบริษัท เอ-โทมี่ มีเดีย จำกัด และบริษัท ยู แอนด์ ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งได้แก่ รายการ Radio No Problem, Green Wave, FMX และ Eazy FM นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารภายในเกี่ยวกับเพลงที่เล่นทางสถานีผลการสำรวจและตัวรายการวิทยุกลุ่มตัวอย่างของทั้ง 2 บริษัทรวมทั้งการเข้าสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมโดยทำงานในตำแหน่งนักจัดรายการ (DJ) ฝ่ายผลิตรายการของบริษัทเอ-โทมี่มีเดีย จำกัด เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยและข้อสันนิษฐาน ดังนี้

1. กระบวนการในการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงทางวิทยุ ของแต่ละสถานีจะมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันตามนโยบายและรูปแบบของสถานี
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงทางวิทยุมีหลายประการ ซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้องกัน

จากข้อสันนิษฐานข้างต้น ค้นพบว่า การจัดรายชื่อเพลงของสถานีวิทยุที่เป็นต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างนั้น บางสถานีมีหลักเกณฑ์ในการจัดรายชื่อเพลงที่แตกต่างกันตามนโยบายและรูปแบบของแต่ละสถานี แต่ในขณะเดียวกันก็มีบางสถานีที่มีรูปแบบของการจัดรายชื่อเพลงเหมือนกันแม้ว่าจะเป็นคนละสถานี เนื่องจากแม้ว่าจะเป็นคนละสถานีคนละที่มงาน แต่ก็รับนโยบายจากบริษัทแม่ซึ่งเป็นบริษัทเดียวกัน จึงพอที่จะสรุปได้ว่ากระบวนการจัดรายชื่อเพลงของสถานีวิทยุนั้นมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันตามนโยบายและรูปแบบของสถานีจริงตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งขึ้น

จากข้อสันนิษฐานข้างต้นค้นพบว่าการจัดรายชื่อเพลงของสถานีวิทยุกุ่มตัวอย่างนั้นมีปัจจัยหลายประการในหลายระดับซึ่งก็มีความเกี่ยวข้องกันแต่นอกเหนือจากนั้นผู้วิจัยค้นพบว่าการจัดรายชื่อเพลงของทุกสถานีกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยหลักที่เหมือนกันและมีผลต่อกระบวนการจัดรายชื่อเพลงของทุกรายการจึงพอสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงทางวิทยุมีหลายประการ และมีความเกี่ยวข้องกันจริงตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งขึ้น

จากข้อค้นพบตรงนี้ ผู้วิจัยขอตั้งนิยามของคำว่ารายชื่อเพลง (Playlist) ที่สอดคล้องกับกระบวนการในการจัดรายชื่อเพลงของทุกสถานีเพลงทางวิทยุที่มีการทำการศึกษาไว้ดังนี้

รายชื่อเพลง (Playlist) คือ กลุ่มเพลงที่รายการเพลงกำหนดให้เล่นออกอากาศ ซึ่งได้มาจากการคัดสรรโดยคำนึงถึงนโยบายเพลงของสถานีเป็นหลักในการคัดเลือก

ผู้วิจัยค้นพบว่า ถึงแม้กระบวนการในการจัดรายชื่อเพลง (Playlist) ของทุกสถานีเพลงจะมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน แต่ตัวกระบวนการเองนั้น มีขั้นตอนที่คล้ายกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วน อันได้แก่ การจัดรายชื่อเพลงสถานี (Station Playlist) และการจัดรายชื่อเพลงออกอากาศ (Broadcast Playlist)

เมื่อเรานำกระบวนการในการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงจากบริษัทเอ-โทมี่ เดีย และบริษัทยู แอนด์ ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด มาเปรียบเทียบกัน เราสามารถสรุปข้อค้นพบได้ดังนี้

1. กระบวนการในการจัดรายชื่อเพลงของทั้ง 4 สถานีกลุ่มตัวอย่างนั้น จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การจัดรายชื่อเพลงของสถานี (Station Playlist) และการจัดรายชื่อเพลงออกอากาศ (Broadcast Playlist)

ถึงแม้ว่าทั้ง 4 สถานีเพลงจะมีความแตกต่างกันในแนวเพลงที่เล่น และแนวทางการนำเสนอ แต่ทั้ง 4 สถานีจะแบ่งกระบวนการจัดรายชื่อเพลงออกเป็น 2 ส่วน เหมือนกัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถแจกแจงถึงรายละเอียดได้ดังนี้

1.1 การจัดรายชื่อเพลงสถานี (Station Playlist)

1.1.1 การเลือกเพลง

ทั้ง 4 สถานีเพลงจะเลือกเพลงเข้าสถานีจากบรรดาเพลงที่ทางค่ายเพลงส่งมาเท่านั้น หลังจากนั้น แต่ละสถานีก็จะมีวิธีในการคัดเลือกเพลงที่แตกต่างกันตามนโยบายของสถานี

- รายการ Radio No Problem จะให้นักจัดรายการทุกคนร่วมกันประชุมเพื่อที่จะคัดเลือกเพลง
- รายการ Green Wave จะให้ Producer และทีมงานฝ่ายผลิตเป็นผู้คัดเลือกเพลง
- รายการ FMX และรายการ Eazy FM จะให้ Music Director เป็นผู้คัดเลือกเพลง

1.1.2 การจัดกลุ่มเพลง

ทั้ง 4 สถานีเพลงจะมีการจัดกลุ่มเพลงเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในการเล่นเพลงของทั้ง 4 สถานีที่ให้แต่ละกลุ่มเพลงนั้นมีจำนวนครั้งในการเล่นออกอากาศที่แตกต่างกัน

- รายการ Radio No Problem จะให้นักจัดรายการทุกคนเป็นผู้จัดกลุ่มเพลง
- รายการ Green Wave จะให้นักจัดรายการเพียงท่านเดียวเป็นผู้จัดกลุ่มเพลง
- รายการ FMX และ Eazy FM จะให้ Music Director เป็นผู้จัดกลุ่มเพลง

1.2 การจัดรายชื่อเพลงออกอากาศ (Broadcast Playlist)

ในส่วนนี้ ทุกเพลงที่รายการสามารถนำมาเล่นได้จะถูกจัดวางและเล่นโดยนักจัดรายการที่ต้องคำนึงถึงนโยบายการเล่นเพลงของรายการเป็นหลัก หรือเพลงนั้นจะถูกจัดวางโดยคำนึงถึงนโยบายการเล่นเพลงก่อน แล้วนักจัดรายการนั้นมีหน้าที่เล่นเพลงตามที่สถานีกำหนด

- รายการ Radio No Problem และ Green Wave จะให้นักจัดรายการเลือกเพลงจาก Playbank แล้วเล่นเพลงตามนโยบายเพลงของรายการ แล้วทำการจดบันทึกทุกเพลงที่เล่น

- รายการ FMX และ Eazy FM จะให้ระบบคอมพิวเตอร์ช่วย Music Director จัดวางเพลงเพื่อกำหนดให้นักจัดรายการเล่นตาม

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงในเครือเอ-ไทม์ มีเดีย และ สถานีเพลงในเครือยู แอนด์ ไอ คอร์ปอเรชั่น นั้นมีความต่างกัน เพียงปัจจัยเดียว และ ปัจจัยต่าง ๆ มีผลกระทบต่อการจัดรายชื่อเพลงที่แตกต่างกัน

- ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงในเครือ บริษัทเอ-ไทม์ มีเดีย ประกอบไปด้วย ค่าลิขสิทธิ์ บุคลากร แนวเพลงของรายการ และนโยบายในการเล่นเพลง

- ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงในเครือยู แอนด์ ไอ คอร์ปอเรชั่น ประกอบไปด้วย ค่าลิขสิทธิ์ บุคลากร แนวเพลงของรายการ นโยบายในการเล่นเพลง และเทคโนโลยี

2.1 ค่าลิขสิทธิ์

ค่าลิขสิทธิ์ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดรายชื่อเพลงของสถานี เพราะทางค่ายจะเป็นผู้กำหนดมาตั้งแต่แรกว่าจะอนุญาตให้สถานีเล่นเพลงใด

นอกเหนือจากนั้น ทุกรายการเพลงจะต้องฟังเพลงที่ทางค่ายส่งมาเท่านั้น เพื่อเล่นออกอากาศ

2.2 บุคลากร

- สถานีเพลงในเครือเอ-ไทม์ มีเดียนั้น จะเน้นการให้ทีมงานและนักจัดรายการเป็นผู้ตัดสินใจในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดรายชื่อเพลงซึ่งการตัดสินใจของคนกลุ่มนี้จะมีส่วนในการกำหนดรูปแบบของรายชื่อเพลง

- สถานีเพลงในเครือยู แอนด์ ไอ คอร์ปอเรชั่น จะให้อำนาจในการตัดสินใจกับ Music Director เพียงคนเดียวในการจัดรายชื่อเพลง ส่วนนักจัดรายการนั้น ไม่มีหน้าที่ในการตัดสินใจรายชื่อเพลงใดๆ ทั้งสิ้น

2.3 แนวเพลงของรายการ

ทั้ง 4 สถานีเพลงจะต้องคำนึงถึงแนวเพลงโดยรวมที่แต่ละรายการเล่น เพื่อพิจารณาว่าเพลงที่จะเล่นนั้นเข้ากับรูปแบบเพลงของสถานีหรือไม่

- รายการ Radio No Problem จะเลือกเพลงทั้งไทยและสากลที่คาดว่าจะได้รับความนิยมในกลุ่มผู้ฟัง
- รายการ Green Wave จะเลือกเพลงไทยที่มีจังหวะช้าๆ และฟังสบาย
- รายการ FMX จะเลือกเพลงสากลที่คาดว่าจะได้รับความนิยมในกลุ่มผู้ฟัง
- รายการ Eazy FM จะเลือกเพลงสากลที่มีจังหวะช้าๆ ถึงปานกลางที่สอดคล้องกับแนว Easy Listening

2.4 นโยบายการเล่นเพลง

ทุกรายการจะต้องคำนึงถึงนโยบายในการเล่นเพลงของรายการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่มเพลงและการเล่นเพลงของรายการ

- รายการ Radio No Problem จะต้องเน้นการเล่นเพลงที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนั้น
- รายการ Green Wave จะต้องเล่นทั้งเพลงเก่าและใหม่และรวมไปถึงการเน้นเพลงใหม่ที่กำลังได้รับความนิยม
- รายการ FMX จะเน้นการเล่นเพลงที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนั้น
- รายการ Eazy FM จะต้องเล่นเพลงเก่าและใหม่ และรวมไปถึงการเน้นเพลงใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนั้น

2.5 เทคโนโลยี

สถานีเพลงในเครืออยู่ แอนด์ ไอ คอร์ปอเรชั่น ทั้ง 2 สถานีจะให้ระบบคอมพิวเตอร์มีส่วนอย่างมากในการจัดกลุ่มเพลงและการเล่นเพลงออกอากาศ ในขณะที่สถานีใน

เครื่องเอ-โทมัส มีเดีย นั้น จะพึ่งพานักจัดรายการเป็นผู้จัดกลุ่มเพลงและกำหนดเพลงที่เล่นออกอากาศเอง

3. นโยบายของบริษัทวิทยุจะเป็นตัวกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดรายชื่อเพลง

3.1 (Human Dependent)

เมื่อนโยบายของบริษัทนั้นๆ เน้นวิธีการทำงานแบบระบบไทยๆ นั่นก็คือ การใช้ความรู้สึกหรือความอ่อนไหวของมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อหวังผลว่าจะได้รับการตอบรับจากผู้ฟังที่ดีกว่านั้น ปัจจัยที่เป็นบุคลากรไม่ว่าจะเป็นนักจัดรายการหรือฝ่ายผลิตจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกกระบวนการของการจัดรายชื่อเพลง

3.2 (Technology Dependent)

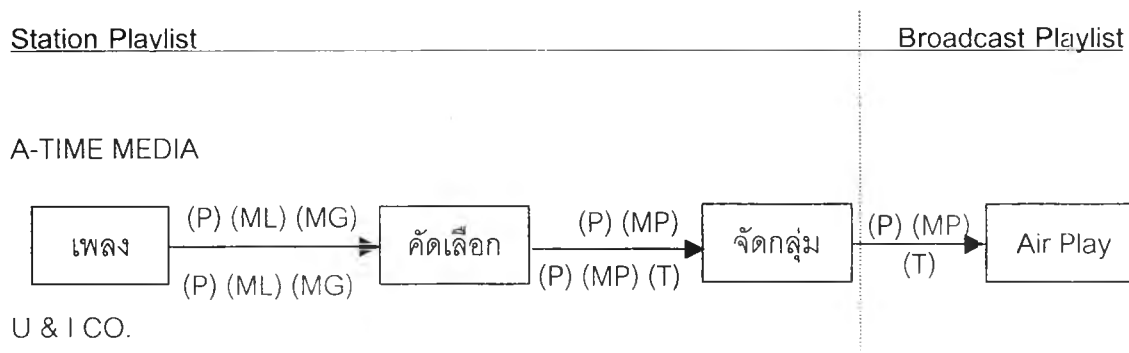
ในทางกลับกัน เมื่อบริษัทมีนโยบายที่จะเน้นการทำงานแบบตะวันตกที่เน้นเรื่องของระบบที่ชัดเจนและนโยบายที่ทันสมัยนั้น บุคลากรของบริษัทจะมีผลน้อยมากต่อกระบวนการเมื่อเทคโนโลยีกลายเป็นปัจจัยที่เข้ามาแทนที่

4. ทุกเพลงที่เล่นออกอากาศ (Broadcast Playlist) ของทุกรายการคือเพลงที่ถูกกำหนดมาแล้วตั้งแต่แรก

ถึงแม้ว่าการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงในเครื่องบริษัทเอ-โทมัส มีเดีย ตอนออกอากาศจะเป็นการตัดสินใจโดยนักจัดรายการทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ดี นักจัดรายการทุกคนมีปัจจัยของนโยบายในการเล่นเพลงที่ต้องคำนึงถึง ดังนั้น การเลือกเล่นเพลงระหว่างการจัดรายการไปของบริษัทเอ-โทมัส มีเดีย ก็ไม่ต่างจากการวางเพลงให้นักจัดรายการเล่นล่วงหน้าแบบบริษัทยู แอนด์ ไอ

สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจขึ้นนี้ค้นพบนอกเหนือจากเรื่องของกระบวนการในการจัดรายชื่อเพลงของสถานีเพลงทางวิทยุก็คือ หน้าตาของสถานีเพลงที่ต้องปฏิบัติตามปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อทุกกระบวนการของทุกรายการ นั่นก็คือ ค่ายเพลง โดยสังเกตได้จากแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 9 : เปรียบเทียบกระบวนการและปัจจัยในการจัดรายชื่อเพลง

(P)	-	Personnel (บุคลากร)
(ML)	-	Music Label (ค่ายเพลง)
(MG)	-	Music Genre (แนวเพลง)
(MP)	-	Music POLICY (กฎในการเล่นเพลง)
(T)	-	เทคโนโลยี (Technology)

เมื่อนำกระบวนการและปัจจัยของสถานีของทั้งบริษัทยู แอนด์ ไอ และเอ-ไทม์ มีเดีย มาเปรียบเทียบกัน เราจะเห็นได้ชัดว่า แนวคิดในการจัดรายชื่อเพลงนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยที่คล้ายๆ กัน โดยเฉพาะเรื่องของบุคลากรที่ปรากฏในทุกขั้นตอน

แต่ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดรายชื่อเพลงมากที่สุดก็คือ ค่ายเพลงนั่นเอง โดยสรุปได้จากเหตุผลและตัวอย่างจากข้อค้นพบ ดังนี้

1. ค่ายเพลงจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเลือกเพลงไหนให้กับรายการเพื่อเล่นออกอากาศ
2. รายการจะทำงานอย่างเต็มที่เพื่อนำเสนอเพลงนั้นๆ ที่ค่ายส่งมา ให้เข้าถึงผู้ฟังมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นการขายของนักจัดรายการที่บริษัทเอ-ไทม์ มีเดีย หรือการตอกย้ำในการเล่นเพลงของบริษัทยู แอนด์ ไอ
3. เมื่อมีการเล่นออกอากาศ เพลงที่ดังนั้นจะช่วยทำให้มีผู้ฟังติดตามฟังรายการอย่างต่อเนื่อง แต่ผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์นี้คือเงินมากกว่าก็คือ ค่ายเพลง นั่นเอง

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยค้นพบว่า หลังจากที่ได้เปรียบเทียบรายชื่อเพลงออกอากาศของรายการ Radio No Problem, รายการ FMX และรายการ Eazy FM ระหว่างวันที่ 4-8 มีนาคม พ.ศ. 2545 แล้วนั้น ตัวอย่างของข้อค้นพบที่สามารถนำมาสนับสนุนข้อสรุปข้างต้น 3 ข้อ ได้ก็คือ กรณีของเพลง "Fly By 2" ของวง Blue ของต้นสังกัดค่าย EMI (Thailand)

1. เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2545 ค่ายเพลงได้ส่งเพลง Fly By 2 ของวง Blue มายังรายการ Radio No Problem, รายการ FMX และรายการ Eazy FM เพราะทั้ง 3 รายการนี้ เล่นเพลงสากล ซึ่งทางค่ายไม่ได้ส่งทั้งอัลบั้มของวง Blue มาให้ รายการต่างพิจารณาเลือกเพลงแต่จะส่งเพียงแต่เพลงเดียวที่ทางค่ายต้องการจะโปรโมตในช่วงนั้น

ดังนั้น ถือว่าทางค่ายเพลงนั้นเป็นผู้ตัดสินใจแล้วว่า จะเลือกเพลง Fly By 2 ให้ทางรายการเล่นออกอากาศ ซึ่งหมายความว่าถ้ารายการเลือกเล่นเพลงนี้ รายการก็ได้ยอมรับการตัดสินใจของค่ายเพลงที่เลือกเพลงมาให้ล่วงหน้า ในกรณีนี้ ผู้วิจัยพบว่า ทั้ง 3 รายการเพลงได้ตัดสินใจเลือกเพลงนี้เข้ารายชื่อเพลงของสถานี (Station Playlist) โดยทาง Radio No Problem ได้เลือกเพลงนี้เข้ารายชื่อเพลงในวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2545, รายการ FMX ได้เลือกเพลงนี้ในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2545 และรายการ Eazy FM ได้เลือกเพลงนี้ในวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2545

2. ผู้วิจัยพบว่า ระหว่างวันที่ 4-8 มีนาคม พ.ศ. 2545 ทั้ง 3 รายการเพลงนั้นได้ตอกย้ำการเล่นเพลงนี้ตลอดทั้งสัปดาห์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังของตนมากที่สุด และเป็นเพลงใหม่ประจำสัปดาห์ที่มีการเล่นออกอากาศมากที่สุดนั่นเอง โดยรายการ FMX เล่นเพลงนี้ทั้งหมด 24 ครั้งในสัปดาห์นั้น รายการ Radio No Problem เล่น 14 ครั้ง และรายการ Eazy FM เล่น 5 ครั้ง รวมแล้วเพลงนั้นได้รับการเล่นออกอากาศในสัปดาห์นั้นมากถึง 43 ครั้งด้วยกัน ซึ่งหมายความว่า ผู้ฟังวิทยุระหว่างวันที่ 4-8 มีนาคม จะได้มีโอกาสฟังเพลง Fly By 2 ของวง Blue ทางรายการวิทยุถึง 43 ครั้ง ในสัปดาห์นั้น

3. แต่ละรายการจะมีวิธีนำเสนอเพลง Fly By 2 ของวง Blue ที่แตกต่างกัน

- รายการ FMX จะมีระบบคอมพิวเตอร์ที่จะ Run เพลงให้มีการ Airplay บ่อยๆ เมื่อคนเขาเปิดมาฟัง เขาก็จะได้ยินเพลง Fly By 2 ทั้งหมด 24 ครั้ง ระหว่างวันที่ 4-8 มีนาคม พ.ศ. 2545

- รายการ Radio No Problem จะมีนักจัดรายการพูดประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องว่าเพลงนี้เป็นเพลงใหม่ของวง Blue หลังหรือก่อนการเล่นเพลงทั้งหมด 14 ครั้ง ระหว่างวันที่ 4-8 มีนาคม พ.ศ. 2545

- รายการ Eazy FM เป็นรายการที่เล่นเพลงช้าแนว Eazy Listening เป็นส่วนใหญ่ แต่เพลงจังหวะเร็วอย่าง Fly By 2 ของวง Blue ถูกเล่นออกอากาศถึง 5 ครั้ง ระหว่างวันที่ 4-8 มีนาคม พ.ศ. 2545

ดังนั้น ทุกวันนี้ถึงแม้ว่ารูปแบบของรายการเพลงทางวิทยุจะเปลี่ยนแปลงไป หรือการนำเสนอจะแตกต่างกันด้วยกลไกมากมาย หรือถึงแม้แต่ละบริษัทจะมีวิธีในการจัดรายชื่อเพลงที่เหนือชั้นกว่าคู่แข่งก็ตามแต่ ผู้ที่เป็นเจ้าของสื่อประเภทนี้และเป็นผู้กำหนดทิศทางอย่างแท้จริงตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบันก็คือ ค่ายเพลง นั่นเอง

แต่ถ้ามองกลับกันรูปแบบนี้เป็นวิธีการที่วงการวิทยุนั้นปฏิบัติมาตั้งแต่แรกเริ่มเพียงแต่ในสมัยนี้มีการใช้คำว่า "Playlist" เพื่อให้ชัดยิ่งขึ้นอย่างไรก็ดี ความชัดที่ปรากฏขึ้นกลับเป็นความชัดเจนว่าในที่สุดทุกวันนี้ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากรายการเพลงมากที่สุดยังคงเป็นค่ายเพลง

(1) ประการแรกการทำรายชื่อเพลงต้องอาศัยเพลงที่ค่ายส่งมา ซึ่งก็ถือว่าทางค่ายได้กำหนดเพลงมาเรียบร้อยแล้ว

(2) ประการที่สองเมื่อทุกรายการมีการวางรายชื่อเพลงให้นำเสนอ ผู้ที่จะครองใจผู้ฟังอย่างแท้จริงก็คือค่ายเพลงมิใช่เพียงเสียงเพลงที่ผู้ฟังรับฟังจากวิทยุ ค่ายเพลงมีรายการวิทยุต่างๆ เป็นเสมือนเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ของตน เมื่อทุกรายการมุ่งเน้นไปที่เพลงเดียวกันด้วยความแรงที่เท่าๆกัน ผู้ที่จะได้ผลประโยชน์มากที่สุดไม่ใช่ผู้ฟังหรือรายการแต่กลับเป็นเจ้าของเพลงนั้นๆซึ่งก็คือค่ายเพลง จากการศึกษาข้อมูลในอดีตพบว่าผู้มีอำนาจในการกำหนดรายการเพลงทางวิทยุอย่างแท้จริงก็คือค่ายเพลงเพราะในสมัยก่อนค่ายเพลงมีอำนาจและทุนในการวางทิศทางของสถานีเพลงแต่ในเมื่อยังไม่มีกฎหมายควบคุมจึงเป็นการกำหนดทิศทางจากเบื้องหลังเท่านั้น

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางท่านมีเวลาในการให้สัมภาษณ์จำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องใช้แนวคำถามหลักในการสัมภาษณ์ ทำให้ไม่ได้รับทราบข้อมูลซึ่งเป็นรายละเอียดที่จะทำให้ผลการศึกษาคอบถ้วนสมบูรณ์อย่างที่คาดหวัง
2. เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านของเวลาในการวิจัยประกอบกับจำนวนสถานีวิจัยในประเทศไทยมีมาก ทำให้ไม่สามารถทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจากสถานีวิจัยทุกสถานีสได้ จึงได้เพียงทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งเท่านั้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดทำรายชื่อเพลงด้วยนักจัดรายการเองนั้น ควรจะมีการตรวจสอบการจัดรายชื่อเพลงของนักจัดรายการให้เข้ากับconcept ของรายการอย่างสม่ำเสมอ มิฉะนั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของรายการเพลงนั้นๆได้ เพราะจากผลการศึกษาพบว่าในบางครั้งนักจัดรายการอาจจะจัดรายการโดยยึดถือธรรมเนียมส่วนบุคคลของตนเองเป็นหลัก ไม่ได้คำนึงถึงภาพลักษณ์ของสถานี
2. ในการจัดรายชื่อเพลงด้วยระบบคอมพิวเตอร์นั้น ควรจะมีการควบคุมคุณภาพของการทำงานอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพราะจากผลการวิจัยพบว่าคอมพิวเตอร์ยังมีจุดบกพร่องทำให้การจัดรายชื่อเพลงมีความผิดพลาดในบางครั้ง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของรายการได้
3. ในการจัดรายการเพลงนั้นควรมีการจัดเก็บสถิติของการขอเพลงจากผู้ฟังอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะได้รับรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการจัดทำรายชื่อเพลงต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ในส่วนของการจัดรายชื่อเพลงเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริง การที่จะทำรายการเพลงทางวิทยุยังประกอบไปด้วย ส่วนประกอบอื่นๆ ที่สำคัญอีกมากมาย ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรที่จะ ทำการศึกษาถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีส่วนสำคัญในการจัดรายการวิทยุด้วย

2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในมุมมองส่วนของผู้บริหารและนักจัดรายการวิทยุเท่านั้น ยังไม่ได้มีการศึกษาถึงความต้องการและความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยอาจเปรียบเทียบรูปแบบในการจัดรายชื่อเพลงของแต่ละรายการหรือสถานีกับเรตติ้งที่แต่ละรายการได้รับว่า รูปแบบไหนมีประสิทธิผลในการสร้างกลุ่มผู้ฟังมากกว่า ซึ่งจะทำให้ผลการศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น